

Laurent Binet: 'Per a analitzar Hollande no cal cap teoria lingüística: és un mentider i un traïdor'

La barreja entre ficció i realitat de la novel·la 'La setena funció del llenguatge' ha fet molt de rebombori a París

Assumpció Maresma / Vilaweb

L'escriptor francès Laurent Binet és capaç de fer que una novel·la que parla de Roland Barthes tregui el nas a les llistes dels llibres més venuts del nostre país. Irreverent i sarcàstic, lliga Sherlock Holmes amb la semiologia i fa que la seva novel·la *La setena funció del llenguatge* (Edicions 1984), amb una trama detectivesca, et faci somriure i alhora et torni més savi. Tot un mèrit. N'hi ha que han dit que Binet és pretensions. Segurament s'ho pot permetre, perquè no té gens de pudor a dessacralitzar la intel·lectualitat dels anys setanta, com tampoc no es mossega la llengua quan li preguntem per Hollande. El coneix bé perquè entre l'anterior novel·la, *HHhH* –un gran èxit de vendes–, i l'actual va fer el llibre *Rien ne se passe comme prévu* sobre el president de França.

—Enmig de la trama, expliqueu com el pensador Althusser va matar la seva dona. Va ser un fet traumàtic per a la societat.

—Crec que és un fet oblidat. Va ser un trauma per als comunistes. Als diaris comunistes no els ha agradat el meu llibre per culpa d'aquest capítol...

—Amb aquest llibre heu originat un bon rebombori a França.

—No he perseguit l'escàndol ni la polèmica, però estic content perquè el llibre ha agradat a la gent que jo respecto. Als qui no respecto no els ha agradat, però això no és greu.

—El qui s'ho ha agafat malament ha estat l'escriptor Philippe Sollers.

—Sé que Sollers s'ha enfadat molt i ha fet dir per París, a través dels seus amics, que el meu llibre és homòfob i misogin, cosa que té una certa gràcia venint d'ell. M'ha amenaçat de portar-me a judici però no ho ha fet. Em fereix aquesta crítica injusta i falsa però al mateix temps sé que és un món que perdona poc la burla. A Sollers li agrada molt riure's dels altres però no li agrada que es riguin d'ell.

—I Julia Kristeva no ha dit res?

—No ha dit res i no sé què pensa del llibre, però vull creure que el que he escrit de Sollers l'ha fet somriure.

—Per què vàreu triar aquesta època i aquests personatges?

—Jo sentia molta admiració per Roland Barthes, la seva obra va influir la meva formació intel·lectual i la coneixia molt bé. Per atzar em vaig adonar que les circumstàncies de la seva mort, l'any 1980, tenien alguna cosa de novel·lesc. El van atropellar quan sortia de dinar amb Mitterrand. Vaig imaginar que en comptes de morir

d'accident moria assassinat. Un crim envoltat de tots els intel·lectuals de l'època: Foucault, Derrida, Sollers, Kristeva, Althusser...

—**Però teniu voluntat de dessacralitzar?**

—Sí, és veritat, una de les vocacions de la novel·la és dessacralitzar. Detesto la sacralització perquè és responsable de moltes de les coses dolentes que ens passen avui, fins i tot del terrorisme. Sacralitzar és la mort. Una manera de conservar el pensament és discutir. Jo tinc molta admiració per Barthes, però hi ha moltes coses en les quals no hi estic d'acord i n'hi ha que em fan venir ganes de riure. No és incompatible l'admiració amb la dessacralització.

—**Per què admireu Roland Barthes?**

—Barthes és un gran crític literari i també un gran semiòleg. Ell és qui ens diu que el món és ple de signes i que hem de descriure-los, no tan sols en el text sinó a tot arreu: als cotxes, als vestits, a la publicitat. Això ens serveix extraordinàriament per a comprendre el món contemporani. Sobretot hi ha un substrat ideològic darrere la nostra societat de consum. Barthes m'ha ajudat a comprendre el món i a esdevenir més intel·ligent. La seva manera de pensar és primer de tot un mètode. Ell té la capacitat de barrejar el rigor intel·lectual, la imaginació i la sensibilitat. És aquesta aliança que fa que sigui un personatge formidable i un gran estímul intel·lectual.

—**La publicació de la novel·la ha coincidit amb el centenari del seu naixement...**

—Quan vaig començar a escriure no hi vaig pensar gens, en el centenari del seu naixement, però quan l'acabava vaig adonar-me'n i llavors vaig accelerar per a poder tenir-la enllestida. Va ser l'atzar, però si hi voleu veure alguna cosa de simbòlic podeu fer-ho.

—**No sé si simbòlic, però sí que sembla que teniu ganes de reivindicar-lo.**

—A França hi ha alguna cosa de cruel perquè no vol recordar l'època de Foucault. De Barthes, de Lacan... Crec que he escrit des de la nostàlgia d'aquesta època on hi havia una discussió intel·lectual interessant ben diferent de la que hi ha ara, on la majoria de discussions són entorn de qüestions molt reaccionàries i gens interessants. Fa deu anys que només parlem de llenguatge i d'identitat nacional.

—**El llenguatge és l'autèntic poder?**

—Això és incontestable: qui té el poder té el llenguatge. El poder no és de qui posseeix l'armament, sinó de qui dona les ordres. Si vols prendre el poder has d'agafar el parlament i la televisió. Els dos llocs del discurs, de la paraula. L'arma per a conquerir el món és el llenguatge.

—**Sense descobrir la trama, podem dir que la setena funció del llenguatge és l'autèntic tresor que tots volen, sobretot els polítics.**

—Els primers interessats són els polítics, però no són els únics.

—**Abans d'aquesta novel·la havíeu fet un llibre sobre Hollande. Ell perverteix el llenguatge d'esquerres amb actuacions de la dreta.**

—Per analitzar Hollande no cal cap teoria lingüística. No és una qüestió de retòrica. És molt més senzill que tot allò que explico a la novel·la. Hollande és un mentider, un traïdor i un submarí de la dreta. Fa una política de dretes dient que és d'esquerres. Això té a veure més amb la traïció que no amb el llenguatge. És una forma de corrupció, de

complicitats de classe. La traïció és violenta amb ella mateixa, però és molt clàssica. No cal ser cap expert per a analitzar-la.

—**A la novel·la sou crític amb Mitterrand.**

—El 1980 és un moment de canvi, és la fi d'una època, però és un canvi polític per la forma. Quan arriba Mitterrand tenim la impressió que serà el gran moment socialista i no es comprèn que és el moment de Reagan i Thatcher. A França semblava que hi hauria un canvi cap a l'esquerra i va acabar essent un canvi cap a la dreta. Parlo d'això i és cert que m'he divertit una mica amb els personatges de Mitterrand i de Giscard, però no és el motiu principal del llibre.

—**També descobrim un Barthes no tan conegut, per exemple, el que coneix a fons el Japó.**

—Barthes ha escrit un llibre magnífic sobre el Japó que es diu *L'empire des signes*, on analitza els trets culturals japonesos. Ell estava enamorat del Japó i jo aprofito l'escena del dinar amb Mitterrand per exposar les seves teories sobre aquest país. Ho faig a partir de les diferències amb el menjar. M'agrada fer lliscar les idees de Barthes d'acord amb la trama. Els japonesos són més delicats i nosaltres som brutals. Són coses evidents, però que no les veus fins que ell no les pensa. Aquest és l'esperit de la semiologia.

—**El personatge de Simon ho vol comprendre tot. Ho interpreta tot. Es podria dir que ara vivim una mica així?**

—Gràcies a gent com Barthes hem agafat l'hàbit de saber que hi ha coses que s'han de descodificar i descriptar. Ho fem tots. La meva idea és que la semiologia és la ciència de Sherlock Holmes. Tots fem una mica això, tots podem ser semiòlegs. Jo he imaginat Simon Herzog com un doctorand en semiologia per mostrar que aquesta ciència té el poder de descriptar allò que passa al món i no és només una ciència universitària. Simon és un Sherlock Homes. Si t'hi fixes, les seves inicials són les del famós detectiu.

—**Us agrada molt barrejar ficció i realitat?**

— Això és realment el que m'interessa de la novel·la: com poder fer coexistir realitat i ficció, és una qüestió tractada per Umberto Eco i Derrida. Jo ho he fet de maneres diferents.

—**Us he de confessar que mentre llegia el llibre anava sovint a la Viquipèdia, per veure si m'ensarronàveu o no.**

—Això està bé, s'ha de fer així, jo també ho faig quan miro sèries de televisió.

—**Dieu que la novel·la és un espai d'ambigüitat com Kundera?**

—És una característica del gènere. Si vols fer una afirmació escrius un article. Si les coses no són clares fas una novel·la. Les novel·les són el lloc de l'ambigüitat, de l'equivoc, l'espai antidogmàtic per definició i per això joestic sorprès d'algunes interpretacions. M'han dit per exemple que sóc dur amb Foucault, però això no és veritat. La literatura no és un lloc per a l'evidència sinó per a la complexitat. Si les interpretacions divergeixen és bona cosa. Les novel·les són el lloc de l'equivoc. Si les coses no són evidents molt millor.

—**Per què diuen que sou dur amb Foucault?**

—És curiós, tinc la sensació que són opinions originades per les escenes de sexe. Trobo sorprenent que el 2016 les escenes de sexe escandalitzin els francesos, tan alliberats.

Però bé, com sabeu, la teoria d'Umberto Eco diu que les novel·les pertanyen més als lectors que no a l'autor.

—**Eco també l'homenatgeu?**

—Segur, Barthes, Eco i molta altra gent.

—**El món que descriuiu amb sarcasme és ple d'odi i enveja.**

—És un món molt ferotge, ple de gelosia, com passa en el món literari. Això no canvia pas.